

НАУКОВІ ПІДХОДИ ЩОДО РОЗВИТКУ ПСИХОМОТОРНОЇ ФУНКЦІЇ ГЛУХИХ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ РУХЛИВИХ ІГОР

Питання корекції, розвитку, інтеграції глухих дітей у суспільство є найбільш актуальними для системи спеціальної освіти на сучасному етапі розвитку нашої країни й вимагають нових підходів у відношенні до таких дітей (М. Ярмаченко) [3]. Необхідно створювати оптимальні умови для їхнього виховання й розвитку, своєчасної діагностики й ефективної корекції порушень як фізіологічного, так і фізичного характеру, психолого-педагогічної реабілітації й соціальної адаптації.

Основними напрямками корекційної роботи з глухими дітьми у спеціальній школі є розвиток їхнього слухового сприймання, навчання вимові, формування навчальної, творчої, трудової діяльності (В. Засенко, О. Речицька, О. Савченко, С. Феклистова). Фізичне виховання визнано також важливим складником корекційно-педагогічної роботи з глухими дітьми. Воно забезпечує формування необхідних функціональних передумов, пов'язаних із загальним станом організму і його окремих систем, без яких виявляється неможливим повноцінне здійснення ефективних корекційно-розвивальних заходів. У багатьох науково-методичних і фахових джерелах виявлено, що фізичне виховання, окрім оздоровчого та корекційного впливу, є потужним стимулятором розвитку моторної і психічної сфери глухих дітей (Н. Байкіна, С. Євсєєв, Я. Крет, І. Ляхова, Б. Сермеєв, Л. Шапкова та ін.). Фізичне виховання глухих дітей з порушеннями слуху спрямовано на охорону й зміцнення їхнього здоров'я, гармонічний психофізичний розвиток, загартування дитячого організму, розвиток потреби в руховій активності, формування основних рухів і рухових якостей, корекцію й профілактику порушень моторного розвитку. У процесі роботи з фізичного виховання реалізуються як загальні завдання, так і специфічні, які обумовлені наявністю своєрідності у психічному й моторному розвитку дітей зі стійкими порушеннями слуху (Л. Головчиц [1]).

Ігрова діяльність є не тільки елементом культури, вона – корисний засіб виховання підростаючого покоління, завжди цілеспрямована і характеризується різноманітністю цільових установок та мотивованих дій. Гра – дуже емоційна діяльність, тому вона цінна у виховній роботі з дітьми та підлітками. Серед великого різноманіття ігор широко поширені рухливі ігри, характерною особливістю яких є яскраво виражена роль руху в змісті гри (бігу, стрибків, метань, кидків, передач і ловіння м'яча, протидій та ін.). Ці рухові дії мотивовані сюжетом гри (темою, ідеєю) і спрямовуються на подолання різноманітних труднощів, перешкод на шляху досягнення мети гри [3].

Методичні особливості рухливих ігор, такі як образність, вибірковість дій, творча активність, виконання різних ролей, мінливість ситуацій, елементи змагання, розв'язання ігрових конфліктів, довільність затрачуваних зусиль – дозволяють педагогам і психологам вирішувати найрізноманітніші завдання навчально-виховного й корекційного процесу.

Роль гри у фізичному і моральному вихованні досліджував ще П.Ф. Лесгафт [2]. Вчений високо оцінював виховне значення ігор й обґрунтував це тим, що під час гри здійснюється єдність фізичного і психічного розвитку дитини. Особливу роль при цьому він відводив рухливим іграм за правилами. Кожна гра, вказував П.Ф. Лесгафт, повинна мати певну мету, а форма гри – відповідати цій меті. Рухові дії під час гри мають відповідати вмінням дітей, а сама гра – викликати «почуття задоволення». Однак такий позитивний вплив досягається лише за правильного педагогічного керівництва іграми.

Рухливі ігри повинні займати значне місце в житті старшого дошкільника тому що це відповідає їхнім віковим особливостям. Рухлива гра – природний супутник життя дітей старшого дошкільного віку, джерело радісних емоцій, що має велику розвивальну й навчальну силу. Педагоги всіх часів відзначали, що гра впливає благотворно на формування дитячої душі, розвиток фізичних сил і здатностей. Діти зі стійкими порушенням слуху мають потребу в цьому ще більшою мірою, ніж їхні здорові однолітки (А. Кенеман, Л. Головчиц, С. Євсєєв та ін.).

Отже, на підставі усього вищезазначеного можна зробити висновки про те, що рухливі ігри є ефективним засобом психомоторного розвитку глухої дитини старшого дошкільного віку. Крім того, розроблені з урахуванням психофізичних особливостей глухих дітей 5 років рухливі ігри дозволять успішно використати механізми компенсації у процесі фізичного виховання, спрямовувати їх на корекцію відхилень і активний розвиток психомоторної функції, підвищення емоційного благополуччя цієї нозологічної групи.

Література

1. Головчиц Л. А. Дошкольная сурдопедагогика : Воспитание и обучение дошкольников с нарушениями слуха : учеб. пособие для студ. вузов / Людмила Адамовна Головчиц. – М. : ВЛАДОС, 2001. – 302, [1] с. – (Коррекционная педагогика).
2. Лесгафт П. Ф. Собрание педагогических сочинений : Т. 2 : Руководство по физическому образованию детей школьного возраста. Ч. 2./ Петр Францевич Лесгафт. – М. : Физкультура и спорт, 1952. – 383, [1] с.
3. Ярмаченко М. Д. Проблеми інтеграції глухих в суспільство / М. Д. Ярмаченко // Зб. матеріалів I Всеукраїнської конф. з історії навчання глухих в Україні. – К. 2001. - С. 63-66.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>